

Množství vytríděných obalových odpadů opět pokořilo český rekord!

Třídít odpad se stalo již téměř běžnou součástí každodenních aktivit pro 72 % obyvatel ČR. A to se odráží i na výsledcích o množství vytríděného odpadu, které každoročně zveřejňuje Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM, a. s.

Z výsledků vyplývá, že každý obyvatel ČR loni v průměru vytrídil bezmála 45 kilogramů papíru, skla, plastů a nápojových kartonů – to je v meziročním srovnání o 2,5 kilogramu více.

Firmy loni uvedly na český trh více než jeden milion tun obalů, což je více než v roce 2015. Naštěstí však Čechy třídění odpadů baví a stále více cítí spoluodpovědnost za kvalitu svého okolí a přírody. Aktuálně tak v ČR třídí 72 % obyvatel a díky jejich aktivitě roste množství vytríděných obalových odpadů. Přes tři čtvrtiny vyrobených obalů se loni vytrídilo a zrecyklovalo a získané druhotné suroviny nahradily částečně nebo úplně přírodní suroviny při výrobě nových

produktů. Celkově se tak v ČR loni vytrídilo a předalo k dalšímu zpracování zhruba 800 tisíc tun obalových odpadů (graf 1).

Celková míra recyklace v systému EKO-KOM se zvýšila ze 76 % v roce 2015 na 77 %. Nejvyšší míry recyklace bylo již tradičně dosaženo u papíru, a to 94 %.

ČR PATŘÍ DLOUHODOBĚ K EVROPSKÉ ŠPIČCE

Výsledky, kterých dosahuje ČR v třídění a recyklaci obalových odpadů, nás řadí i nadále k evropské špičce. Podle posledního celoevropského srovnání jsme v celkové recyklaci obalů na skvěle druhé příčce, hned za Belgií. V míře recyklace plastových

obalů nám pak celoevropsky patří bronz a zlepšujeme se i v dalších disciplínách, jako je třeba recyklace papíru – v té jsme se posunuli na 5. místo v rámci EU-28.

Český systém sběru a třídění obalů si velmi dobře stojí v konkurenci členských zemí EU i z hlediska efektivity nákladů a v Bruselu si vysloužil výborné hodnocení i z hlediska funkčnosti a transparentnosti.

PODMÍNKY PRO TRÍDĚNÍ JSOU V ČR STÁLE LEPŠÍ

Systém sběru a recyklace odpadů z obalů zajišťuje v ČR již od roku 1997 Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM. Je založen na spolupráci průmyslu, měst a obcí, úpravců a finálních zpracovatelů. Aktuálně je do systému zapojeno 20 586 firem a 6114 obcí. Díky této spolupráci má možnost třídít odpad již 99 % obyvatel ČR. Pro tříděný sběr využitelných složek odpadů měli v roce 2016 k dispozici na území celé ČR více než 307 tisíc nádob. Z toho tvoří přes 70 tisíc menší nádoby do 240 litrů, které jsou umísťovány do zástaveb rodinných domů.

Důvodem je nedostatek prostoru a obtížná obslužnost a také zajištění dostatečného komfortu při třídění pro obyvatele těchto lokalit. Řada obcí používá pro sběr odpadů v domácnostech také pytlový sběr – nejčastěji pro plasty, papír, nápojové kartony, případně kovy. Systém pak doplňují sběrné dvory a sběrná místa. Jeho součástí jsou také výkupny odpadů, sběry ve školách, mobilní sběry organizované obcemi apod.

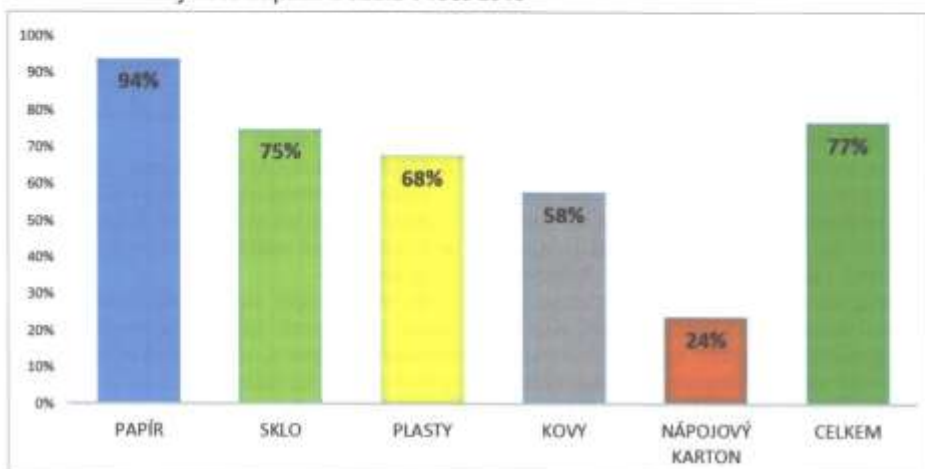
Kvalitu sběrné sítě mohou České republice obyvatelé leckterých evropských států jen tiše závidět. Jedno sběrné místo slouží v ČR v průměru pro 134 obyvatel, zatímco v jiných evropských zemích jsou to stovky až tisíce lidí. S rostoucí hustotou sběrné sítě se pak zkracuje i průměrná vzdálenost, kterou musíme s vytríděným odpadem ujít ze svých domovů. Ta se z 97 metrů v roce 2015 loni zkrátila o další metr – tedy na pouhých 96 metrů. To jsou necelé dvě minuty klidnou chůzí (graf 2).

Pro tříděný sběr využitelných složek odpadů bylo v roce 2016 k dispozici na území celé ČR více než 307 tisíc nádob. Z toho tvoří přes 70 tisíc menší nádoby do 240 litrů, které jsou umísťovány do zástaveb rodinných domů.

FINANCOVÁNÍ SYSTÉMU SBĚRU A RECYKLACE OBALŮ

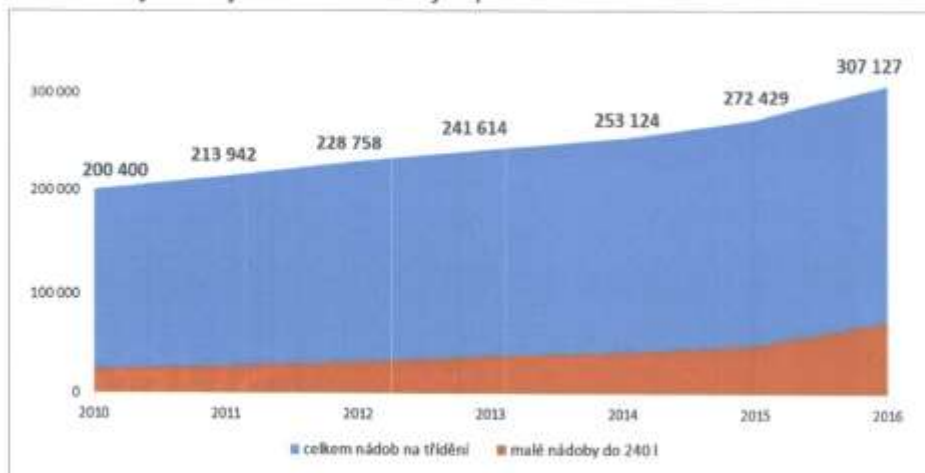
V systému EKO-KOM je aktuálně zapojeno 20 586 výrobců, plničů nebo dovozců baleného zboží. Ti platí do systému poplatky odvíjející se od množství vyprodukovaných obalů. EKO-KOM z nich pak hradí náklady související s provozem sběrné sítě, dotříděním a recyklací vzniklých obalových odpadů. Hlavní položkou jsou platby městům a obcím, které dostávají od AOS odměny na

Graf 1 – Míra recyklace odpadů z obalů v roce 2016

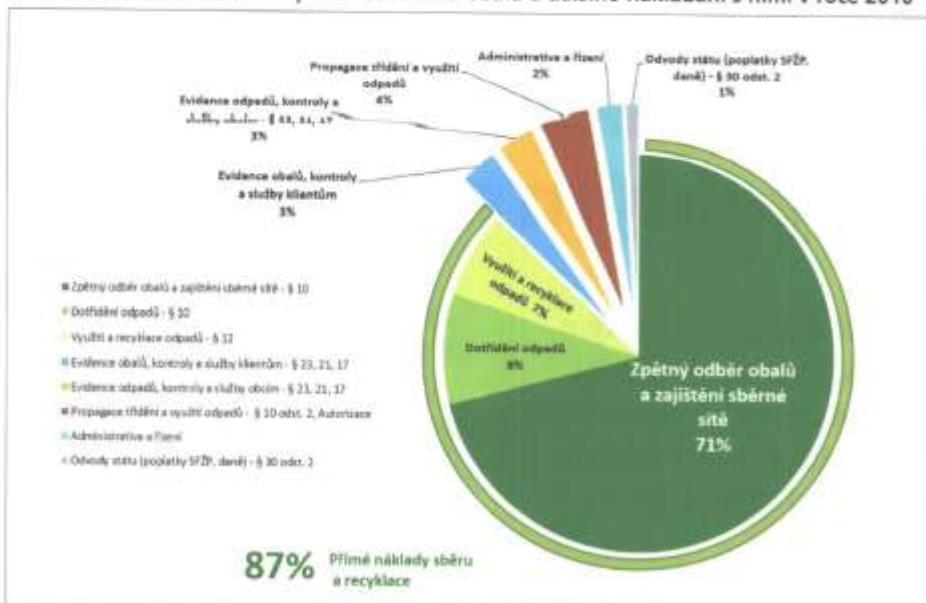
ZDROJ: EKO-KOM

Graf 2 – Počty barevných nádob na tříděný odpad v roce 2016

ZDROJ: EKO-KOM

Graf 3 – Struktura nákladů zpětného odběru obalů a dalšího nakládání s nimi v roce 2016

ZDROJ: EKO-KOM

základě vytříděného množství obalových odpadů na jejich území za každý kvartál.

Na rozdíl od některých evropských zemí dostávají v ČR zapojené obce zaplacené za veškeré vytříděné množství, a to po celý rok, bez jakéhokoli omezení.

STRUKTURA NÁKLADŮ

Celých 87 % celkových ročních nákladů Autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a. s., tvořily v roce 2016 náklady na zajištění dostupnosti a obsluhu barevných kontejnerů, dotřídění sebraného obalového odpadu a zajištění jeho využití a recyklace. Z toho

71 % představovaly přímé platby obcím za zajištění sběrné sítě a její obsluhy, částečně pak i svozovým firmám za sběr a využití komerčních obalových odpadů. Další 9 % pak tvořily náklady na třídícíky, kde odpady dále dotřídí a upravují na zpracovatelné druhotné suroviny. V případě některých obtížně využitelných odpadů musí být finančně podporovaná i samotná recyklace – na tento účel loni připadlo 7 % ročních nákladů.

Důležitou úlohou autorizované obalové společnosti je také zajištění průkazné evidence všech obalových a odpadových toků,

včetně její kontroly a pravidelných auditů – tyto aktivity tvořily 6 % celkových nákladů společnosti. Povinná osvěta, výchova žáků, oslovení spotřebitelů a další činnosti vedoucí ke správnému a efektivnímu třídění odpadů představovaly v roce 2016 zhruba 4 % celkových nákladů. Povinné odvody státu vymezené zákonem tvoří 1 % nákladů a zbylá 2 % činí vlastní náklady na administrativu společnosti (graf 3).

SÁZKA NA VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTU VEŘEJNOSTI

Aby se mohla ČR dlouhodobě pohybovat na předních příčkách evropských žebříčků a plnit stanovené vysoké recyklační cíle, je nutná dostatečná účast obyvatel na třídění odpadu. K tomu je klíčové jejich přesvědčení o smysluplnosti třídění a recyklace odpadů. Pro co největší informovanost spotřebitelů o přínosech třídění a recyklace využíváme tištěná média a reklamní spoty na televizních obrazovkách, v posledních letech pak ve stále větším měřítku používáme online komunikační nástroje. Důležitou složkou online kampaně zůstává projekt Samosebou.cz a zásadním způsobem narůstá důležitost práce se sociálními médii.

Díky školnímu vzdělávacímu programu Tonda Obal na cestách EKO-KOM učí už 20 let správně a poctivě třídít odpad i ty nejmenší – tedy děti. Za asistence kreslené postavičky Tondy Obala denně lektoři zasvěcují žáky základních škol po celé ČR do tajů třídění a recyklace odpadů. V roce 2016 byla realizována výuka pro 5756 skupin dětí na 661 základních školách, kterých se zúčastnilo okolo 137 tisíc dětí.

leko/

Lidé ví, jak třídít, ale potřebují to usnadnit

Potřebujete motivovat své okolí, aby se více podílelo na recyklaci a třídění odpadu? Nejlepší cestou se evidentně zdá být usnadnění přístupu ke sběrným místům. Potvrzuje to i nedávná studie University of British Columbia (UBC).

I když se to někomu možná nezná správně, ukazuje se, že lenost a pohodlnost je základní silou pokroku lidské civilizace. Jak jinak si totiž vysvětlit, že lidé začínají třídít odpady (nebo je kompostovat) v mnohem větší míře teprve tehdy, když se jim možnosti realizace přiblíží doslova na dosah? Na tuto informaci, kterou řada ekologicky smýšlejících lidí tuší už dávno, nyní upozornil praktickým experimentem profesor psychologie Jiaying Zhao, přednášející na Institutu zdrojů, životního prostředí a udržitelnosti UBC.

Pro potřeby pokusu se rozhodl ve třech velkých apartmánových rodinných věžích na okraji Vancouveru instalovat série košů na tříděný odpad, včetně sběrných nádob na kompostovatelné biosložky odpadů. Klíčovým bodem celého záměru bylo umístění těchto sběrných míst. Zatímco v jednom věžáku museli lidé vynášet své odpadky

normálně mezi kontejnerové boxy, v druhém případě bylo sběrné místo instalováno v přizemí „nultého“ patra, hned vedle výtahových dveří. A třetí varianta?

Sběrná místa byla instalována na každém patře, hned vedle výtahu. Jak se ale ukázalo, právě tato varianta, při které nemusel žádný z obyvatel bytu urazit s odpadky trasu delší než 1,5 metru od vlastního prahu, se ukázala být neefektivnější. Objem ukládaného odpadu se při variantě blízkého koše zvýšil dokonce o 141 %.

Vztah mezi vzdáleností sběrných míst a objemem ukládaného odpadu nebyl náhodný. Varianta s koši u vstupu do výtahu totiž také znamenala úspěch, byť menší. Lidé zde ukládali o 70 % odpadu více než na běžném kontejnerovém místě. „Víme, že lidem není životní prostředí lhostejné, ale že jejich přání recyklovat nebo kompostovat se ne vždy nutně transformuje do

žádané změny chování jednotlivce,” říká Alessandra DiGiacomo, která praktickou studii připravila. „Lidé ale rádi tuto možnost naplní, když je jim to usnadněno.“

Jak dodává Zhao: „Relativně malá změna v uspořádání experimentu může mít velký praktický dopad na životní prostředí. Víte, tradiční pohled na problematiku třídění a recyklace odpadů si zakládá na tom, že je zapotřebí lidi vzdělávat a vést. A my si myslíme, že tento model vnímání už je zastaralý, chybný. Lidé už dobře vědí, že třídění a recyklace je zapotřebí. K tomu, aby se mu začali naplno věnovat, ale potřebují usnadnit cestu.“

RADOMÍR DOHNAL

Zdroj: ScienceDaily.com